

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ **ИНЖ. С. СОЗОНТІВ**
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE :

ГРОМАДА
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 31-32

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 7-8

за КВІТЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально 150 фр.
Піврічно 270 фр.
На рік 500 фр.

c/c Paris 565.800

ГРОМАДА

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S SOZONTIV

50 frs.

*Як будете в церкві на 12 євангеліях,
слухатимете Слово Боже про
страсті Христові, —
Як будуть носити Святу Плащаницю
біля Церкви, —
Як співатимуть радісно «Христос
Воскресе», —*

*Згадайте про мучеників України,
Згадайте про всіх, кого розстріляли
більшевики;
Згадайте й про тих, хто з зброєю
в руках боронив
Нашу рідну Землю від Московських
катів,*

*Своїх юд-запроханців —
Згадайте і помоліться за них!*

*Не за горами кари час!
Воскресе наша Україна, скине з себе
Московсько-більшевицьке ярмо
Не забувайте про мучеників і правед-
ників наших,*

*Не забувайте про невинну кров
і готуйтеся до п'єсти над
ворогами, що не дають жити нам
по людському!*

*Великодні звернення до земляків
Гол. Отамана С. Петлюри,
написане року 1926*

З нагоди Великодніх Свят Президія
Української Національної Ради та
Виконавчий Орган сердечно вітають
всіх українських громадян на Ук-
раїні й поза Україною суціль.

В день цього великого Свята хри-
стіянської любові кличемо всіх ук-
раїнців на Рідній Землі і розпоро-
шених по світі об'єднатися навколо
єдиного українського національно-
політичного центру — Української
Національної Ради і всебічно під-
держати його у визвольній акції за
Самостійну Соборну Україну.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Представник Виконного Органу
Української Національної Ради
на Францію С. СОЗОНТІВ

**РАДА ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У
ФРАНЦІЇ**

засилає найсерочніше **ХРИСТОС
ВОСКРЕС!** Національному Прово-
дові Українського Народу закордо-
ном, усім українським організаціям в
розсіянні суціль і всім своїм членам.

З нагоди Великодніх Свят усім
співробітникам, читачам та прихиль-
никам — найкращі побажання та
традиційне

Христос Воскрес!

засилає
Редакція «Громади».

A NOS AMIS FRANÇAIS**Les Œufs de Pâques**

La coutume ukrainienne d'orner les œufs de Pâques de dessins unis ou colorés remonte aux temps les plus reculés. Ces ornements des œufs de Pâques prennent leur origine à l'âge de pierre. Comme cette tradition se perd dans les temps lointains avant Jésus-Christ, nombreux sont les savants qui considèrent que cette branche de l'art national ukrainien est en rapport avec le culte païen du soleil. D'après leurs hypothèses l'œuf, le symbole du dieu de soleil, fut orné d'emblèmes ayant trait à cet idole.

Avec l'apparition du christianisme en Ukraine cette coutume trouve son expression dans la plus grande fête de la chrétienté, jour de la joie et de la lumière, c'est-à-dire à Pâques. La croix, ce symbole du christianisme, figure souvent comme thème de dessin sur les œufs de Pâques. Ce dessin prend souvent des formes archaïques et mêlées à d'autres motifs. Les traits d'un trident ou de la croix gammée («Swastika») ont été révélées au cours de fouilles à Tripillia, sur le Dniepr moyen, où se trouvent les traces d'une civilisation très développée de l'époque néolithique.

On trouve la tradition de l'œuf de Pâques dans les croyances primitives et dans les jeux du printemps de l'époque païenne (conservés, d'ailleurs, jusqu'à maintenant en Ukraine). Ensuite cette tradition s'est accommodée aux rites de christianisme et resta vivante jusqu'à nos jours.

Cette tradition est très répandue dans toutes les provinces de l'Ukraine. Elle est connue également dans d'autres pays slaves, ainsi qu'en Roumanie et en Grèce.

En Ukraine les œufs de Pâques dessinés ornent les tables de fête printanière, les amoureux en font cadeau à ses compagnes, les fiancées les donnent à leurs bien-aimés. De même, le premier dimanche

après Pâques on dépose un œuf de Pâques avec une brioche sur la tombe des parents — vestige du culte païen d'antan.

Dans chaque village il se trouve des spécialistes pour cette industrie délicate. Chaque province, et presque chaque village à ses dessins à lui, enrichis avec le temps par la fantaisie artistique.

La méthode la plus répandue de dessiner sur un œuf est la suivante : à l'aide d'un petit entonnoir rempli de cire fondue on fait un dessin sur la surface de l'œuf. Ensuite on plonge l'œuf dans un liquide coloré. Or les endroits non recouverts de la cire deviennent colorés, tandis que le dessin recouvert par la couche de cire reste blanc. Sa on veut obtenir sur les parties colorées un dessin supplémentaire on refait l'opération de la même façon. Si, au contraire, on désire avoir un dessin en couleur sur un fond blanc, on plonge l'œuf dans la cire fondue et ensuite on trace le dessin à l'aide d'un instrument pointu (un bout de fil de fer ou une épingle). Ensuite on plonge l'œuf dans un liquide coloré et on obtient l'œuf blanc au dessin coloré. D'habitude on emploie les couleurs organiques, extraites des plantes, des fleurs etc... L'emploi des produits chimiques pour colorer est très rare.

Pour exécuter les dessins compliqués, on le divise en parties symétriques et on procède de la façon mentionnée avec la cire.

L'ornement en général est très riche et très varié. A part les motifs végétaux (fleurs, branches, feuilles, pots de fleurs, fruits) on utilise généralement un ornement géométrique dont la richesse comporte une diversité extraordinaire de dessin. L'ornement géométrique est souvent combiné avec les formes les plus divers : des râtaux, des moulins à vent, des clochers, des églises, ou bien des formes stylisées des animaux (coq, écrevisse, cheval, poisson).

Dans certaines régions de l'Ukraine (en Podolie, par exemple) on préfère les dessins blancs, jaunes et rouges sur un fond noir. En Volynie et en Polésie le rouge clair est la couleur de fond préférée.

Les œufs de Pâques des Hutzules démontrent une grande originalité caractérisée par des couleurs joyeuses. Sur le fond rouge un dessin extrêmement fin bien tracé, consiste en lignes blanches et jaunes, mélangées avec les dessins en vert, en bleu et parfois en noir.

Actuellement cette branche de l'art national ukrainien est en disparition en Ukraine Centrale à la suite du régime soviétique y installé depuis 1921 qui tend à détruire tout ce qui touche à la tradition ancienne ou aux coutumes de l'Ukraine.

Проблеми Укр. закордонної політики

(Проект Виконного Органу, прийнятий до відома Комісією Закордонних справ УНРови).

1. Справу визволення українського народу можуть вирішити два головні чинники : власні національні сили і сприятливий уклад міжнародних відносин. Тому українська визвольна політика організує свої внутрішні сили для боротьби за незалежну українську соборну державу й шукає зрозуміння та прихильності для української справи в світі.

2. Традиції сучасної української політики сягають часів української

держави 17-18 вв. Вже гетьман Богдан Хмельницький, заключивши договір з московським царем у 1654р., переконався, що Москва безоглядно прямує до знищення української держави. Тому 1656-57 р. Україна заключила договори з Семигородом і Швецією для забезпечення своєї незалежності. Також гетьмани України, як Іван Мазепа (1687-1709) і Пилип Орлик (1709-42), рішуче продовжували політику оборони ук-

раїнської державної незалежності проти Москви. Зокрема ж гетьман ІІ. Орлик перший працював над організацією союзу народів, поневолених московським царством.

3. Сучасна українська політика прямує до повної державної незалежності українського народу на його національній території і водночас обстоює право на незалежне життя та вільний розвиток всіх народів, поневолених Росією. Висуваючи цю засаду, як основу нового ладу на Сході Європи, українська політика спирається на природне право національного самоозначення й на постанови Атлантичної Хартії про вольності народів і людини.

4. Російський народ ніколи в своїй історії не знав політичної свободи, ні пошани до свободи інших народів. Історія поширення російської царської держави — це постійні війни й насильства над сусідніми народами. Російський комуністичний уряд, потоптавши право самоозначення народів, у своїй міжнародній політиці пішов слідами царів і ще більше зміцнив традиції російського імперіалізму. Нині Советська Росія, пропагандуючи комуністичною пропагандою для опанування світу, творить ще більшу загрозу для світового миру і свободи народів, ніж німецький імперіалізм за другої світової війни.

5. Україна, а разом з нею й інші поневолені Москвою народи, борються не тільки проти більшевизму і

його диктатури, але й проти їх поневолення всякою чужою силою взагалі. Україна та всі інші гноблені Росією народи прямують до повного визволення з-під російського панування. Зокрема українська політика виключає всякий союз України з Росією, хоч би й на федеративних основах, маючи на увазі, що такий зв'язок, як це було в минулому, так і в майбутньому допровадив би до ліквідації української самостійності. Дійсний федералізм можливий тільки поміж народами, що здавна з покоління в покоління виростили в атмосфері пошани до свободи дру- гих.

6. Для успішного ведення визвольної боротьби українська політика вважає необхідною співпрацю й скоординовану акцію всіх народів, що борються за визволення з-під російського панування. Разом з тим, з огляду на їх спільні політичні, оборонні та господарські інтереси, українська політика також після визволення тих народів буде обстоювати потребу їх тісного зв'язку, обґрунтованого на добровільній співпраці незалежних націй для забезпечення вільного державного розвитку кожної з них та для досягнення їх спільних цілей і завдань.

При встановлюванні кордонів майбутньої незалежної України українська політика обстоює засаду етнографічну, як найбільш справедливую й доцільну для забезпечення тривалого миру.

7. Для забезпечення свободи народів, поневолених Совєтською Росією, та для їх оборони проти всякого чужонаціонального насильства, звідкіль б воно не походило, українська політика вважає доцільним створення політично-господарського союзу таких незалежних держав Східної та Середньої Європи: Біла Русь, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Чехія, Словаччина, Україна, Козацькі Землі між Україною і Кавказом та народи Кавказу. До цього союзу можуть прислатися також інші європейські народи, поневолені Совєтською Росією. Україна, як також інші з поміж цих народів, зможуть опісля ввійти як рівноправні члени до спілки Об'єднаної Європи.

Українська політика ставиться прихильно до державно-визвольних змагань Козацьких Країн і народів Кавказу, маючи особливо на увазі спільні з ними політичні, господарські та оборонні інтереси народів Східної і Середньої Європи у відношенні до російського імперіалізму.

8. Цей проєкт упорядкування відносин на Сході Європи, очевидно, може здійснитися тільки на основі взаємної згоди, довір'я і тісної співпраці між вільними, незалежними народами.

(БЮЛЕТЕНЬ Ресорту Преси та Інформацій Виконного Органу УНРади, ч. 2).

Комунікат Представництва Виконного Органу Української Національної Ради У Великій Британії

Заходами Виконного Органу УНРади створено на терені В. Британії представництво УНРади. Представництво виконує вже завдання, які поклав на нього Виконний Орган, про що вважаємо за вказане поінформувати українських громадян у В. Британії, як теж вказати на ті обов'язки, які спадають на них у наслідок їх приналежності до української спільноти на чужині, в наслідок наявної ситуації сучасного історичного моменту.

За час своєї діяльності від початку цього року Представництво В. Органу УНРади у В. Британії старалось нав'язати контакти з чужинними чинниками на цьому терені та шляхом розмов і писем поінформувати їх про УНРаду і стан української справи в краю й на чужині. В порозумінні з В. Органом Представництво подбало, щоб Україна була заступлена на Конгресі Міжнародного руху Лібералів, який відбувся при кінці січня ц. р. в Лондоні. Заходами Представництва пред-

ложно Конгресолі, а згодом ним прийнято резолюцію, яка вповні підтримує національно-державні змагання України та підкреслює вагу українського чинника в міжнародній житті. Нав'язано теж зв'язки з Рухом Європейської Єдності, що відбув свій черговий конгрес у Брюсселі з кінцем лютого ц. р.

В ділянці преси й інформації наладано зв'язки з національними об'єднаннями журналістів поневолених Москвою народів і ведеться постійна інформаційна праця про нашу справу через ту організацію.

У фінансовій діяльності поперевано самочинною акцією збирання добровільних датків серед нашого громадянства для потреб УНРади, організовано продаж поштових значків УНРади, як теж — згідно з вказівками В. Органу — планується дальша акція, які мають забезпечити наш державний Центр необхідними матеріальними засобами.

В ділянці внутрішньо-громадських відносин праця Представництва

щойно наладикується, бо обставили покищо не дозволили розгорнути на цьому відтинку потрібну роботу.

Це тільки початки діяльності Представництва. Для успішного здійснення завдань, які на нього наложив В. Орган УНРади, необхідна моральна і матеріальна підтримка всього нашого громадянства у цій країні. Тому громадяни повинні розуміти свої обов'язки супроти свого політичного Проводу. Кожен український громадянин є зобов'язаний підпорядковуватися своему національно-політичному Центрові, яким є УНРада, та виконувати його вказівки, як це роблять громадяни кожної держави супроти свого уряду. УНРада на чужині не має екзекутиви, й її влада має характер моральний тільки, а не поліційний. А тому недодержання доручень УНРади є ще більшою моральною провинною, як зламання закону, на сторожі якого стоїть сила.

Щоб Представництво УНРади у В. Британії могло виконати свої завдання, треба, щоб українське громадянство в цій країні розуміло вагу УНРади, як політичного проводу. Треба, щоб тут витворився організований фронт громадської опінії за тим проводом, треба, щоб була

свідомість, що всі ділянки нашого національного життя є тісно пов'язані між собою, але що без політичної акції не може визволитись Україна й не може постати Самостійна й Соборна Держава Українського Народу.

Оцим звертаємося в імені Української Національної Ради до нашого громадянства у В. Британії з наступними вказівками, які подиктовані вимогами сучасної хвилини :

а) треба поширювати й поглиблювати консолідацію українських сил, яку перевела УНРада, приєднуючи до неї ті елементи, що ще лишаються на боці національно - політичного об'єднання нашого загалу на чужині;

б) треба усувати належними способами прояви внутрішньої незгоди, групової нетерпимості, чи то партійної, чи то релігійної, чи провінційної і всіма силами та засобами змагати до духової соборності й національної солідарності. Треба пам'ятати, що ворог використовує всякі нагоди, щоб нас розбити, розколоти, нацькувати один на одного й згодом легко нас перемогти;

в) треба непохитно стояти при

УНРаді, пам'ятаючи, що це єдина запорука успіхів української справи в колі тих народів, що боряться за волю й порядок у цілому світі. Ворожі удари були, є й будуть спрямовані насамперед проти УНРади. Стоячи при наших політичних провіді, не треба жалувати ні сил, ні гроша, щоб дати йому можливість виконати його завдання.

Закликаємо всіх наших громадян у В. Британії засвідчити словом і ділом нашу національну свідомість, нашу політичну зрілість, нашу здібність до державного життя й організованості.

Ставаймо в ряди активних членів національного фронту, очолюваного Українською Національною Радою.

Секретаріат Представництва В.
Органу УНРади на В. Британію

М. СЕНЧИШИН

Лондон, дня 5 березня 1949.

Від Ред. — Поміщуємо цей коментар як доповнення інформації про українське життя у Вел. Британії.

ПРО СОВЕТСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ

В найгрізнішу хвилину для існування ССРСР, під час другої світової війни, ми чули розпучливий заклик з Кремля: рятувати советську батьківщину, боротися за советський народ, виправдати советський патріотизм. — І війна ця удостоїлася високопарної назви : вітчизняної війни.

Люди ще не встигли звикнути до цього нового поняття, як Україна й Білорусь увійшли до складу ООН як незалежні республіки. І не тільки пересічні люди, але й високопоставлені в советській державній ієрархії діячі не знали спочатку, що це все означає. От, напр., Мануїльський у перших своїх виступах за кордоном, як представник України, складав свої заяви французькою мовою; пригадуємо вдоволені голос французького спікера, який для підкріплення своєї похвали на адресу Мануїльського за його гарну французьку мову дав нам почути кілька фраз, сказаних Мануїльським по французькому. Але вже в наступних виступах цей пан Мануїльський перейшов на «общепонятну» російську мову, — він зрозумів, чи радше йому дали зрозуміти, що на міжнародньому форумі він представляє Україну тільки з формально-тактичних причин, так би мовити про людське око, а по суті він є одним з членів делегації своєї советської батьківщини. І хай би посмів подумати інакше.

Відношення патріотизмів національних до ново-висушеного совет-

ського патріотизму й цього останнього до вселюдського патріотизму (інтернаціоналізму чи космополітизму) — це справа дуже мало висвітлена, й тому то не одному посковзулася на цьому нога.

Почалося від інтернаціоналізму : всі комуністи знали, що вони борються за ліпшу долю «гнаних і голодних» усіх народів, за ліпшу долю людства. Але з самого ж початку вони наштотхнулися на національні питання й розв'язували їх, як уміли. В час же великої небезпеки треба було змобілізувати всі моральні сили; інтернаціоналізм, вселюдські ідеали виявилися занадто неясними, занадто далекими, нерідкими, щоб маси народні пішли за них у бій. Спертися на патріотизми національні було небезпечно з огляду на бажання окремих народів жити незалежним життям. Треба було відновити стару «єдину неділимий» одягнути її в модерну одягу советської батьківщини. Таким чином висуваються нові поняття : радянська батьківщина — радянський народ.

Подекуди аналогічні явища мають справді місце в Китаї, де крім патріотизму манджурського, тибетського, центрально - китайського і т. д. є ще «общий» патріотизм «китайський», — та в Індії, де крім патріотизму пакістанського, індійського (унійного), бірманського, цейлонського і т. д. є «общий» патріотизм «індійський». Але там ці явища базуються на кількатисячелітній історії і в першу чергу на докладному

розумінні територіяльної обмеженості; той їхній «общий» патріотизм ніколи не сягає за кордони їх «общої» батьківщини; вони добре знають, що є їхнє, а що чуже. — Ці великі простори, що їх окреслюють назвою Індії чи Китаю, кожний зокрема, становлять з географічного боку своєрідну характерну цілість, яка цілком наявно є посереднім звеном поміж територією одного народу (Бірма, Тибет, Манджурія і т. д.) та цілим світом.

На поверхні земної кулі, людство, як відомо, не розташоване пропорційно до поверхні континентів; воно скупчується на таких просторах, які з огляду на свої природні якості найбільш підходять для поселення. Так, напр. : скупчення людське на просторах колишньої Китайської імперії жило своїм окремим життям, дуже відмінним, як іде про загальний характер, від, напр. індійського скупчення людей. Європейське скупчення людей значно молодше, але чисельно на тому самому рівні, що обидва попередні. Скупчення північно-американське (докладно йде про південно-східну частину континенту) й чисельно найменше й з огляду на загальний характер ще далеко неоформлене; воно ще в дуже великій мірі європейське. Скупчення південно-американське щойно народжуються. А австралійське ледве чи оформиться, ледве чи стане рівним шести першим. На просторах поміж цими скупченнями, звичайно, теж живуть люди, але ці простори не мають першорядного значення — це широкі прохідні полоси, на яких схрещуються характери сусідніх скупчень і де місцевим елементам значно трудніше вибитися на перший план.

В обличчі такої дійсності концепція советської батьківщини досить дивовижна. Це не то задум оформлення одного скупчення європейського, не то світова концепція, — бо з одного боку їм недосить Європи, вони сягають по Китай і т. д., значить намагаються об'єднати території, що належать до різних людських скупчень; з другого боку пощо ж советського патріотизму з «общепонятною» російською мовою, якщо це має бути світова концепція? Тоді вже радше триматися інтернаціоналізму. Під час війни, часово, концепція советського патріотизму була Москві дуже корисна, вона теж зберігається й нині з огляду на небезпеку продовження війни. Дуже багатомовними є недавні виступи советських критиків проти письменників «безрідних космополітів»; ці бідні люди так пильно відкидали націоналізм, що не счунулись, як потрапили в «космополіти» (вороги сов. батьківщини!). Але проте ССРСР переживає серйозну кризу (спр. Жданова), бо йому все ж таки треба об'єднати себе; як матеріялісти, большевики не можуть тривало запер-

чувати географії і взагалі природи, вони мусять визнати, що Європа, як така, має деякі свої окремі інтереси, інші, відмінні від інтересів Китаю, Індії, Північної Америки і т. д., і що вона повинна їх захищати на світовому форумі так само, як це роблять і інші людські скупчення.

Прецедент Тіто наявно доводить те саме по відношенню до внутрішнього життя великих людських скупчень, він доводить, що також і комуністичні країни мають свої своєрідні інтереси, які не завжди однозвучні з інтересами інших комуністичних країн навіть цього ж самого (європейського) середовища, і що кожна країна бажає в першу чергу захищати свої національні інтереси, хоч очевидно старастя це робити в межах спільного інтересу однорідного з нею скупчення. Ми пригадуємо, що, напр., індійці роблять все можливе, щоб виключити з свого скупчення чужі впливи (європейські чи американські); навіть коли вони ріжуться чи стріляють, то стараються робити це у власному заряді (справа Гайдерабату, Бірми і т. д.). Вони патріоти своїх окремих країн, але вони теж і патріоти свого індійського скупчення, як цілого.

До цього ж і йде в Європі, тільки

дуже тяжко розвивається цей процес. Чому? Бо з огляду на надто велике число націй в Європі, расово чи радше мовно споріднені групи намагаються, а скорше намагалися поміж поняттям країни-батьківщини та Європи-батьківщини додати ще обласні патріотизми, напр., п'анслов'янський, п'ангерманський чи п'анлатинський. Історично витворилося не менш важливе протиставлення Заходу Схолові (ми це добре знаємо!). Для докладности нагадаємо теж і польську концепцію інтермаріума, яка до речі повинна б називатися концепцією інтерімперіума, бо ж поляки шукають забезпечити себе від двох сусідніх імперіялізмів і т. д., і т. д.

Нині на просторі Європи йде гострий бій поміж двома головними концепціями: концепцією англійською — Європейською Унії, значить європейського патріотизму, та концепцією советської батьківщини, яка хотіла б і Європу проковтнути й не відмовилась би від ще чого.

Ми розуміємо ідею сор. батьківщини, як тактичний маневр, як зроджений з потреби задум для осягнення практичної мети, як засіб для легшого опанування світу. Але ми й добачуємо в ньому смертельну

загрозу саме для світового комунізму, бо відлучитися большевикам від ідеї сов. батьківщини, коли вона вже буде непотрібна, буде надзвичайно трудно, ледве чи можливо, з огляду на глибокий її корінь в ідеї «єдності невідимої» і просто таки в російському імперіялізмі.

Розбудження європейського патріотизму підрізує в корені сучасну большевицьку політику, бо примушує большевиків передчасно відкрити карти, примушує їх або відкритися поняття советської батьківщини, що дуже небезпечно з огляду на загрозу продовження війни, — або, обстоючи цю концепцію, виявляти себе цим самим щонайменше мало заінтересованими у світовому комунізмі.

До тепер советизм мав, як головного противника, національні ідеї, а тепер ще монтується проти нього блок патріотизмів «людських континентів» (Європа, Індія, Китай і т. д.). Панове з Кремля хотіли пророскочити цю перешкоду, с'ягаючи до найвищої організаційної форми людства: ООН, — але, як відомо, їх і там розкусили. Отже гарно попали: ні в кут ні в двері.

Ол. Яримович

СВ. УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

ТОМОС» ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА ВІД 13. ХІ. 1924 р.

По першій світовій війні, згідно з Ризьким Трактатом від 20. III. 1921 р., значна частина православних українців (понад 3 мільйони людей) опинилися в межах Польщі. І ото старанням польського уряду, митрополита Юрія Ярошенка (українця), а пізніше митрополита Діонісія визнається незалежною від Московського Патріярха Православна Церква в Польщі. Це було оформлено Царгородським Патріярхом в його «ТОМОСІ» від 13. ХІ 1924 року, яким була визнана «АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ». Цей документ має величезне значення для Української Православної Церкви взагалі, бо «ТОМОС» уневажає в акт з 1686 р., яким було віддано Київську Митрополію під владу Московського Патріярха!

Визнання автокефальності Православної Церкви в Польщі безурядилося на тому, що:

1. ВСЕЛЕНСЬКА ПАТРІАРХІЯ СТВЕРДИЛА, ЩО ПРИЛУЧЕННЯ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ, тобто Української Церкви, до МОСКВИ в 1686 році ВІДБУЛОСЯ НЕЗГІДНО З КАНОНІЧНИМИ ПРАВИЛАМИ.

і 2. що МОСКВА НЕ ДОТРИМАЛА НІЧОГО, що «БУЛО УМОВЛЕ-

НО В СПРАВІ ЦІЛКОВОЇ АВТОНОМІЇ ЦЕРКОВНОЇ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІТА, ЯКИЙ НОСИВ ТИТУЛ ЕКЗАРХА ВСЕЛЕНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ».

Ця незаконність прилучення до Москви р. 1686 Київської Митрополії стала тепер за одну з головних підстав визнання автокефалії частині колишньої Київської Митрополії, яка опинилася в межах Польщі.

Зі змісту «Томосу» від 13. ХІ 1924 р. виникає безпідставність претензій Російської Церкви (Московської чи Зарубежної) до Української Церкви, як і до частини її в б.

ТВОРЧИСТЬ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ в рр. 1921-1939

Користаючи з фактичної незалежності нашої церкви в Польщі від церкви російської, православні українці започаткували спеціальну українську акцію, щоб надати своїй церкві давній національний характер. Початок її був на Волинському Спархіяльному З'їзді в Почаєві в жовтні 1921 р., а особливої сили вона набрала після Луцького Церковного З'їзду 5-6 червня 1927 р. На тих з'їздах було ухвалено перевести українізацію всього апарату церкви, ввести українську мову в богослуження,

Польщі й тепер на еміґрації, як претензій ЦЕРКВИ-МАТЕРІ до ЦЕРКВИ-ДОЧКИ

МОСКОВСЬКА ЦЕРКВА, ЩО З КИЄВА МАЛА СВОЇЙ ПОЧАТОК, А КИЇВСЬКУ МИТРОПОЛІЮ в р. 1686 ПІДПОРЯДКУВАЛА, — за «ТОМОСОМ» 1924 р. НЕКАНОНІЧНО, — ЦЕРКВОЮ-МАТР'Ю ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НЕ БУЛА Й НЕ Є.

Це ствердження має велике значення в справі міжцерковного становища Української Православної Церкви, тим більше, що автокефалія для Православної Церкви в Польщі була ВЛАСТИВО АВТОКЕФАЛІЯ Українсько-Білоруської Православної Церкви, бо в складі православної людности Польщі було 70 відс. — українців, 29 відс. — білорусів і 1 відс. — інших.

ження, де того зажадає більшість парафіян, і абсолютно скрізь на українських землях проповідувати Слово Боже й навчати Закону Божого по школах тільки мовою українською, а не російською, як це було до цього часу.

Далі на категоричне домагання українців висвячено було 10. IV. 1932 р. українського єпископа ПОЛКАРПА, тепер Митрополита Української Православної Церкви, Голову Собору Єпископів УАПЦ на еміґрації.

Крім того на Волинь, яка нараховувала до 2-х мільйонів православних українців, зорганізованих у 750 парафій, було призначено в квітні 1934 р. правлячого архиєрея в особі покійного тепер митрополита Олексія Громадського (тоді архиєпископа) який працював у напрямку розмоєковлення православної церкви.

Видавалася українська церковна преса («Духовний Сіяч», «Церква і Нарід» і інші), богослужбові переклади різних чинів і св. Письма (Псалтир і Новий Заповіт). А Варшавська Синодальна Друкарня з благословенства Блаженнішого Митрополита Діонісія видрукувала в 1938 р. мовою українською прекрасне Напрестольне Євангеліє великого формату, а в 1942 р. «Служебник» і «Требник» гарною кирилицею.

Головна Комісія для перекладу богослужбових текстів на мову українську була при Укр. Науковому Інституті в Варшаві, а підкомісії працювали в Крем'янці й особливо інтенсивно в Луцьку, де було Укр. Т-во ім. П. Могили, під керівництвом Владики Полікарпа.

Вислідом цього культурно-церковного руху було те, що в вересні 1939 р. на Волині в понад 400 парафій цілком або частинно правили Служби Божі в мові українській, а церковна проповідь — всюди була в мові рідній.

Православна Церква відгодила давні особливості православ'я на давніх українських землях і наблизилася до свого народу, стала йому рідною-національною. А тому етгоба т. зв. неоунії або католицтва схільного обряду серед православних українців зовсім успіху не мала, а потім, в рр. 1936-39 акція нареттанія на чистий католицизм, сподучера зі спольщенням, як і проплетарда «польського православ'я», — зустрі-

ли твердий опір.

З тих часів пригадується героїчна оборона православних храмів у с. Жабче на Волині в р. 1926 і в с. Курашеві, Більськ-Подляського в. р. 1931, де православні, одібравши назад свої церкви від захватників-католиків східного обряду, перебували в своїх церквах на протязі кількох тижнів, оточені кордоном польської поліції, яка вживала навіть спеціальних бомб, щоб звільнити церкви від православних, але без наслідків.

А Костомолоти, Гриньки..., а многостраждальна Холмщина, де влітку 1938 р. урядові польські чинники розібрали й знищили 150 православних святинь, бачучи твердість у вірі православній холмщаків. Скільки ран, сліз, страждань... але й гордоців, радости, бо наша віра православна жила; вона була дорожчим скарбом нашого народу, за який варто було потерпіти...

Треба також відмітити, що в травні 1925 р. Голова Автокефальної Православної Церкви в Польщі, Блаженніший Митрополит Діонісій, створив при Варшавському Університеті Православний Богословський Факультет — високоякісне вогнище вищої богословської науки — і тим дав можливість нашим славним ученим-українцям, професорам, як Р. Сміль-Стоцький, Д. Дорошенко, В. Біднов, О. Лотоцький, І. Огієнко, В. Зайкин, П. Зайцев та інші — виховати впродовж 14 літ кадри свідомих пастирів-українців з вищою богословською освітою.

На закінчення цього розділу скажемо, що український церковний рух з його здобутками в Православній Церкві в Західній Україні під Польщею відіграв значну роль в церковному житті цілої України під час другої світової війни.

згідно з канонічними правилами і практикою Вселенської Православної Церкви, хіротонісади 8-10 лютого 1942 р. в м. Пинську двоох перших єпископів-українців: Ніканора — нині Архиєпископа й Заступника Митрополита УАПЦ і Ігора — нині Архиєпископа і члена св. Синоду. А пізніше, в травні того ж року й в літку, було висвячено, також згідно з канонами Церкви, ще 10 єпископів. Таким способом, з волі і допомоги Господа Нашого Ісуса Христа відродилася наша благодатна ієрархія, за що Слава Богу на віки!

В середині літа 1942 р. в Україні були обсажені такі єпископські катедри: Київ — Архиєпископ Ніканор, Умань — Архиєпископ Ігор, Січеслав — Архиєпископ Генадій, Миколаїв — Архиєпископ Михайл, Кіровоград — Єпископ Володимир, Мелітополь — Єпископ Сергій, Лубни — Єпископ Сильвестр, Переяслав — Архиєпископ Мстислав, Рівно — Єпископ Платон і Дубно — Єпископ Вячеслав. Високопреосвященний Митрополит Полікарп, Адміністратор Української Православної Церкви на визволених землях України, Голова св. Собору Єпископів УАПЦ, затримав свою катедру надалі в м. Луцьку, де була зосереджена Адміністрація всієї нашої церкви.

Високопреосвященний Митрополит Олександр, Архиєпископ Поліський і Пинський, і його вікарій Єпископ Юрій Берестейський зі своєю паствою в повному складі (за винятком кількох священників-бунтарів) належали до УАПЦ. Треба однак відмітити, що Владика Митрополит Олександр, як Ієрарх-Добродій, займав спеціальне почесне місце в нашій церкві.

До нашої церкви рівнож належали: старий ієрарх б. Рос. Церкви Феоділ, Митрополит Харківський, який лояльно співпрацював з Митрополитом Полікарпом, Фотій, єп. Чернігівський (позабвлений сану з канонічних причин), Мануїл, єп. Білоцерківський (виключений за зраду), Григорій, єп. Вінницький (позабвлений сану 1947 р. за зраду Прар. Віри), Дамаскин, Архиєпископ Каменець-Подільський і Архимандрит Досифей, тимчасово керуючий Полтавською Єпархією, який в р. 1945 перейшов у Зарубіжну Рос. Церкву.

Єпископи щиро взілися до праці, й можна сміливо сказати, що вони працювали не покладаючи рук, бо жатва була велика, а робітників — священства не було, треба було його відшукати серед недобатків, згохотити і знайти нових кандидатів, наскоро підготувати їх до високого чина й висвятити. І ото перші наші єпископи, Ніканор і Ігор, як ми їх називаємо «Брати Кирил і Мефодій», прибувши в лютому 1942 р. до Києва, мусіли щоденно правити Служби Божі й щоденно ж висвячу-

УКРАЇНЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА в рр. 1941-1944

В перший рік війни Німеччини з ССРСР, коли большевики, від літа 1941 р., відступали на Схід, залишаючи українські землі, наступила друга доба відродження Української Православної Церкви в Східній Україні. Як відомо, Українська Автокефальна Церква (як і інші церкви) була цілком зліквідована, так що приблизно р. 1937 не залишилося в Україні з 2.000 парафій жолної парафії!

Однак на цей раз українці не опинилися в такому трагічному стані, як 20 років тому, коли не мали своїх українських православних ієрархів. Тепер великому ділу відгодження церкви послужила **УКРАЇНЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ** і то в найцінніший спосіб — вона дала їй Благодатну Преемственну-Апостольську Ієрархію.

Знаходячися в біді, без своєї

ієрархії, православні українці звернулися в цій справі до Голови Автокефальних Православної Церкви в Польщі, Блаженнішого Митрополита Діонісія, який був згідно з вищезгаданим «Томосом» Вселенського Патріярха законним спадкоємцем б. Київської Митрополії й опікуєм її вірних.

І ото цей Великий Ієрарх, з серцем милосердного самарянина, дав своє Святительське благословенство підлеглим йому архиєреям Олександрю, Архиєпископові Пинському і Поліському (*9. II. 1948 о.), як митрополит) і Полікарпу, Архиєпископові Луцькому і Ковельському (нині митрополит УАПЦ) висвятити єпископів для Української Православної Церкви.

В наслідок цього вищеназвані православні ієрархи за участю третього єпископа — Юрія Берестейського,

вати нових ієреїв, яких зараз же забирали делегації з місць, бо скрізь була велика потреба на пастирів. З висвятою нових єпископів у травні 1942 р. справа пішла прискішеним темпом. Скрізь висвячувалися достойні кандидати на священників, яких звичайно, згідно з старими українськими звичаями, рекомендувала місцева Христова Громада вірних.

Переоблені на клуби, театри, кіно й магазини православні храми очищалися від «всякої скверни», ремонтувалися й наново ставали «Домами Божими». Треба було бачити, з яким запалом працювали наші брати при відбудові церков. Великі роботи при цьому, на які номалью треба було місяців, а навіть років, — виконувалися на протязі кількох тижнів... і то все безплатно.

Поховані різні святощі з зруйнованих церков — ризи, образи, св. Сасуди, св. Антиміси, а навіть св. Миро — почали вірні доставати з сховищ і приносити до духівництва на використання. Ми зразко випалок, що одна побожна княжка принесла до Архiepіскопа Ніканора цілий літр св. Мира, яке вона переховувала впродовж 20 років!

Українська Православна Церква воскресла. Тисячі парафій віновили своє буття. Здавалося віруючим, що безбожницька зграя, як проклята примара, навіки одійшла з овиду нашої Батьківщини в свою стогону. Згадарини минулі, тепер уже історичні, кроки 1942-43, ми повинні з признанням сказати, що Ієрархія св. Української Автокефальної Православної Церкви, не зважаючи на великі перешкоди, добре послужила Господу Богу, Рідній Церкві і многостраждальному народові нашому!

Тут на місці буде згадати ті значні перешкоди, які зустріла в своїй апостольській діяльності наша Ієрархія, їх було кілька.

Поперше, це було ліяння т. зв. Автономної Церкви. Діло в тому, що при звільненні більшовицькою землею України, Білорусі й частини Московщини, російські ієрархи, замість того, щоб поспішити до строго рідного по крові чи духу народу (Орел, Брянськ, Кургськ, Твер, Смоленск тощо), помогти йому визволитися від атеїзму, обслужити й осягати його св. Тайнствами, — кинулися в чужу для них обчарну, до побожного нашого народу. Тут вони заснували т. зв. Автономну Прав. Церкву, пілпорялковану Московському Патріярху. На чолі цієї Церкви став Архiepіскоп-Митрополит Олександр, а для реклами використали ім'я Архiepіскопа Іларіона (тепер митрополита), якого на соборі в Почасв'ї (серпень 1941 р.), облудно вибрали на архiepіскопа Київського, в той же час призначаючи на це старовише завязаного москвофіла, архiepіска Пантелеїмона (Рудика).

Твердого ґрунту для свого ґозврт-

ку в Україні Автономна Церква не мала. Українські віруючі маси горнулися до своєї Рідної Автокефальної Церкви. Тільки сильна підтримка німців дозволила існувати Автономній Церкві.

Наша ієрархія, бачучи зло, яке поставало з причини діяння двох конкуруючих церков — на своєму Соборі Єпископів УАПЦ 4. 8. X. 42 р. в Луцьку, постановила делегувати Архiepіскопа Ніканора й Єпископа Мстислава до митрополита Олександра з пропозицією поєднатися в одну церкву. Місія ця була успішна, й в Почасв'ї Лаврі 12. X. 1942 р. було складено акт про злиття двох церков в одну Українську Автокефальну Православну Церкву. Всі суперечності були погоджені, всі акти прещення, заборони в священнослуженні, позбавлення сану були відмінені й визнані за неіснуючі. Сталося Діло Боже — примирення. Але Райхскомісар України Кох категорично запротестував проти примирення церков і, викликавши до себе, до Рівного, митрополитів Полікарпа і Олександра, оголосив їм, що він не дозволяє їм з'єднатися. Не подобалося це поєднання й деяким злим духам, ненависникам українського народу (Архiepіскопи Антоній, Симон, Пантелеїмон, Агар і ін.), і вони маючи на увазі земне й забуваючи Боже, старалися далі бути в розколі.

Але характерно, що майже все ядрове духівництво, дізнавшись про факт втручання німців у справу поєднання, припинило боротьбу між собою.

Другою перешкодою в діянні нашої церкви був німецький терор, який спеціально нищив наше світломе священство, вбачаючи в ньому своїх ворогів, як правдивих носіїв національно-релігійних ідей українського народу! Цілі сотні наших

священників загинули в катівнях Гестапо. Для прикладу подамо, що в одній єпархії Вл. Платона (Рівно-Крем'янець) розстріляно було 39 священників-автокефалістів, в Луцькому повіті було спалено 18 перков з людьми, 13 священників було забито, а в Ковельському повіті, тільки в одному селі Кортеліси, 24.XI. 1942 р. було спалено старовинну церкву, 1.200 господарств і забито понад 1.500 людей і т. д. і т. д. Це щось більше, ніж Чеські Ліліце, де було тільки кількості жертв!

Восени 1943 р. німці арештували майже всіх повітових деканів на Волині, як закладників. В той же час «російствующе» духівництво спокійно проживало по своїх парафіях.

І Владик наших не оминув німецький терор : Владика Митрополит Полікарп був деякий час під домовим арештом, при тому вночі у нього був переведений в брутальний спосіб обшук, а найближчі співробітники Адміністрації УАПЦ у Луцьку, проф. Б. Власовський і прот. М. Малюжинський, були ув'язнені ; цей останній, ширий патріот, прекрасна людина, був розстріляний німцями влітку 1943 р. в Рівенській в'язниці.

Вічна пам'ять Вам, Б р а т и - п а с т и р і і в і р н і, що життя своє за Рідну Церкву, як ісповідники, зложили!

Інші наші ієрархи також потерпіли від німців : Архiepіскоп Київський Ніканор був заарештований Гестапом, Архiepіскоп Уманський Ігор був довгий час у блокаді й до нього нікого не допускали. Архiepіскоп Мстислав за відмову виїхати на російські терени для архiepістаської праці був німцями заарештований і по звільненні був 8 місяців під домовим арештом! Був переслідуваний Владика Платон і інші наші Владики.

НАША ЦЕРКВА НА ЕМІГРАЦІЇ В РР. 1944-1948

З другої половини 1943 р. були змушені залишити Рідний Край Ієрархія Української Автокефальної Православної Церкви, багато духівництва й тисячі вірних.

В умовах релігійної свободи, після закінчення другої світової війни, Ієрархія, зорганізована в Св. Собор Єпископів УАПЦ, як найвищу владу, і св. Синод УАПЦ, як керуючий орган, на чолі з Митрополитом Полікарпом, за посередництвом свого духівництва, опікується православними українцями-сиротами, зорганізованими в парафії. На кінець 1948 р. в зах. Німеччині та Австрії нараховувалося : 51 парафія, 103 священників, 18 дяконів та понад 20.000 вірних. Частина священників ліє у характерні настоятелів, їх заступників і школопочителів, решта — резервові. Парафії переважно існують по таборах, але є й поза таборами,

як, напр., в Мюнхені — св. Покровська і в Файлельберзі — св. Миколаївська.

Треба відмітити, що крім формально-періодичних сесій св. Собору Єпископів і св. Синоду, на яких вирішуються всі важливі питання нашого церковного життя, в днях 25-27. XII. 1947 р. відбувся в Регенсбурзі Православний Український Церковний З'їзд. У склад його входили : св. Синод у повному складі, 4 єпископи і крім того 16 делегатів від духівництва і 19 — від вірних, обраних на місцях на підставі опрацьованої виборчої організації, як різнож 17 делегатів, запрошених від культ.-освітніх і громадських установ. Постанови цього З'їзду-Собору охопили всі ділянки життя УАПЦеркви й показали, якою дорогою є для нас наша Рідна Церква, як її треба любити, виконувати її накази

та боронити її чистоту й незалежність.

Для підготовки освічених кадрів духівництва вже два роки працює в Мюнхені вища теологічна школа, т. зв. Богословська Академія УАПЦ. Куратором її є Єпископ Володимир, а ректором — заслужений проф. П. Ковалів надзвичайно енергійна людина. Багато попрацював при організації академії перший її куратор — Архiepіскоп Михаїл.

Св. Синод для об'єднання науковців-богословів zorganizував «Богословський Науковий Інститут», який видає журнал «Богословський Вісник», богослужбові книжки та іншу релігійну літературу. Завдяки енергійному керівництву Директора Інституту, Архiepіскопа Ніканора та б. п. ред. Н. Кибалюка Бог. Науковий Інститут розвиває жваву видавничу діяльність.

У зв'язку з розселенням наших людей по всьому світі, ієрархи й духівництво УАПЦ роз'їжджаються по різних державах і континентах для організації церковного життя на місцях постійного оселення православних українців. Так, у Буенос-Айрес (Аргентина) працює з 1946 р. Митр. Прот. Іван Ярославський. Туди мають виїхати Архiepіскоп Ігор і Єп. Сильвестр. У Канаді з вересня 1947 р. очолює Гр. Православну Українську Церкву Архiepіскоп Мстислав, яка обрала його на свого Первосвятителя. Старанням Вл. Мстислава Канадійська Церква спровадила вже тепер біля 10 священників-скитальців. З весни 1948 р. в Англію прибув Митр. Прот. І. Губаржевський і приступив до організації парафії. Там уже є 4 наших священники, які обслуговують всі скупчення наших вірних. Недавно в Лондоні відкрито постійну церкву. До Австралії в травні м. р. виїхав Прот. А. Теодорович і один диякон. Маємо відомості, що 31. X. 48 р. була відправлена перша Служба Божа в цьому найдалшому закутку землі. В серпні-вересні м. р. прибули до Франції два священники: автор цієї розвідки — настоятель Наризької парафії і о. Архипресвітер О. Новицький — душпастир українського православного робітництва. Пікаро, що в Парижі проіснувала з 1924 р. по серпень 1948 р. парафія УАПЦ, яка ніколи не зрадила ідеї «автокефальності», навіть у той час, коли змушена була користати з послуг православних священників-неавтокефалістів. До Бельгії в жовтні 1948 р. виїхав Архiepіскоп Михаїл і спроваджує до себе ще 4 священників, на в'їзд яких уже є дозвіл. До Бразилії поїхав один священник.

На закінчення відмітимо, що крім Європи Українська Автокефальна Православна Церква має найбільше вірних у Сполучених Штатах Америки та в Канаді, де церковне життя має цілком організований характер. Так, напр., стан Української Гр.

Православної Церкви в Канаді, що її очолює Архiepі. Мстислав, є слідуючий: канадійська державна статистика рахує православних українців у Канаді на 120 тисяч душ; парафій — 250, які мають власні церкви, а число священників тепер є до 50, які повинні обслуговувати по п'ять і більше парафій. Та ж церква має у Вінніпегу Колегію св. Андрія й при ній духовний семінар, в якому вже тепер є 15 богословів, у тому числі кілька чоловік з США. Викладачами колегії є Декан проф. Мартинівський і наші недавні скитальці — проф. Д. Дорошенко і проф. І. Власовський. («Укр. Вісник» No 12, 1948 р., ст. 5).

В останній час робляться заходи для об'єднання всіх церковних осередків в Єдину Українську Автокефальну Православну Церкву. Першим кроком до цього ми вважаємо знаменний факт елекції Владики Метислава, Архiepіскопа Гр. Прав. Церкви в Канаді, на правлячого

ієрарха Української Православної Церкви в Америці, яку очолював і далі буде в ній працювати Єпископ Богдан Шпилька. Факт цей стався на Соборі 125-ти представників духівництва й вірних, яких скликав Святіший Вселенський Патріарх-Елект Атенагорас на дні 8-9 грудня 1948 р. в Еллентаун (Пенсильванія — США).

Закінчую свою цю інформаційну коротеньку працю й ще раз звертаю свої вдячні очі в сторону наших великих добродіїв: Блаженнішого Митрополита Діонісія, Митрополита Олександра (нині покійного) і Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, сучасного Голови УАПЦ, за висвячення нашій церкві благодатної і канонічної ієрархії, яка, твердо віримо, ще буде працювати у Вільній Україні.

СЛАВА БОГУ ЗА ВСЕ!

Митрофорний Прот.
В. ВИШНЕВСЬКИЙ

М. СТАРИЦЬКИЙ

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ У ФРАНЦІЇ

Коли мова про Францію, то треба розуміти Париж, бо у провінціальних французьких містах українських митців майже немає.

Париж сьогодні, це, так би мовити, осередок цілого культурного світу. На протязі одного року, а радше сезону, ви маєте можливість побачити чи почути майже всі найбільші величі мистецького світу з усіх континентів. Сюди приїжджають на виступи чи короткий побут люди з цілого світу. Одні приїжджають по славу, по ім'я, за що платять колосальні гроші, другі приїжджають продати набуту рже славу й заробляють колосальні гроші, а ще інші, і тих є найбільше, ведуть нужденне життя у багатому та ситому Парижі у вічній налії, що саме тут і вони здобуть і одне і друге. До них належать і всі українські митці, яких доля або випадок кинули у цей калейдоскоп нужди та добробуту. Українських митців тут небагато. Найчисленніше представлена група артистів-малярів, з яких тільки декто з трудом прокладає собі дорогу до признаня та заробітку, а всі інші, переважно молоді, живуть у злиднях, працюють у невідповідних умовах, а часто й не за своєю професією, та вірять у свою щасливу зорю.

Митців-інструменталістів було декілька, які не зважаючи на свою велику кваліфікацію, талант та признання місцевої критики, не могли знайти можливостей заробітку та існування і пороз'їжджалися куди хто, у світ широкій. Наразі слід по них загинув. Тобто, десь вони жи-

вуть, але у світовій пресі про них не чуно й не видно.

Майже така сама доля отих декількох співаків, які по війні опинилися в Парижі.

Доля кожного митця тісно пов'язана з долею народу, з якого даний мистецький вийшов. Навіть митці міжнародного значення та величини не можуть уникнути того. Доказом може бути хоч би доля багатьох великих митців різних народів після першої та останньої світової війни!

Про долю українського народу всі ми добре знаємо й тим самим дуже легко уявити собі та пояснити долю духових представників — митців. На французькому ґрунті інші рчі входять в гру, які ставлять співакам майже непереборні труднощі. Найперше мова та вимова, це — велика гора. Французька мова дуже трудна не тільки граматично, але фонетично. Французи — народ дуже вибагливий та вимагаючий під цим оглядом. На брак артистичних сил зовсім не терпить, а на все, що не французьке, з крові й кости, дивиться згорі та ставиться з великою резевою. На французький (вибачте за гостроту слова) шовінізм нарікають не тільки митці, але й весь зовнішній світ інших ділянок життя. Правда, у Франції свобода й вольному воля, але тільки тільки тоді, коли тому вольному під силу. Париж — місто пересичене від віків найкращими продуктами світу. Паризьку публіку ніхто нічим не здивує, бо все, що тільки на землі існує в мистецькому світі, в Парижі ви почуєте

й побачите. Справа тільки в грошах. Щоб звернути на себе увагу в Парижі, треба крім таланту, вміння та знання, ще багато грошей на рекламу. Реклама в нашу добу грає велику роль й без реклами ніхто нічого нині не вдіє навіть з гекіяльними даними. В Парижі напевно помер уже не один геній без відома.

Дехто запитас, чому ж, воно так, невже українські митці таки вже нічого не варті, що їм так трудно вибитися? Ні, не в тому річ. Хоч щоправда є й такі українські митці, які думають, що коли десь там, на якомусь українському концерті, він виступив, своя публіка здорово поплескала, та ще й написали потім багато присмних та великих слів в українській таборовій газеті, то він уже справді великий артист. Таких я не маю на увазі, а тільки справді талановитих та висококваліфікованих українських митців, які здобули вже і не одне признание чужинської поважної критики та публіки. В чому ж тоді річ? А в тому, що на так звану кар'єру якогонебудь митця, не тільки українського, складається багато чинників.

Найперше треба мати на правду непересічні здібності, які треба працею та наполегливістю довести до найвищого ступеня розвитку. Потім треба мати зв'язки, знайомства, де треба, протекцію, гроші та нарешті необхідне не тільки митцеві, але й кожній людині й в кожній професії — щастя. Талант, праця й щастя — це три головні чинники. Велику роль в нинішні часи грає політична кон'юнктура. На жаль, вона рідко буває сприятливою для українських митців. Тому то багато українських митців, як навіть зробили когонебудь кар'єру, — то найчастіше під чужим іменем. Українське громадянство тут багато завинило супроти своїх митців не тільки в краю, але й на еміграції ще більше. Українське громадянство не підтримувало ніколи й не підтримує своїх митців так, як це роблять інші народи.

Як виглядає матеріальне забезпечення українських митців, всі ми мабуть, добре знаємо. Тому хто з українських митців хотів би їхати до Парижа, хай розраховує лише на (себе і) сліпе щастя. З виступів на українських імпрезах жити не можна, бо це переважно виступи «почесні». Українська публіка в Парижі, у великій більшості, не розуміє як слід мистецтва. А французького глядача, слухача чи взагалі споживача українського мистецтва можна здобути лише справді високоякісним продуктом і то посередньою дорогою. На це, як я вже сказав, треба грошей і то великих. Тих грошей українські митці не мають, а ті громадяне, що мають, за дуже малими винятками, не дадуть на мистецтво та на підготовку добрих митців, бо українці ще не дійшли до того, що світ здобути та переконати

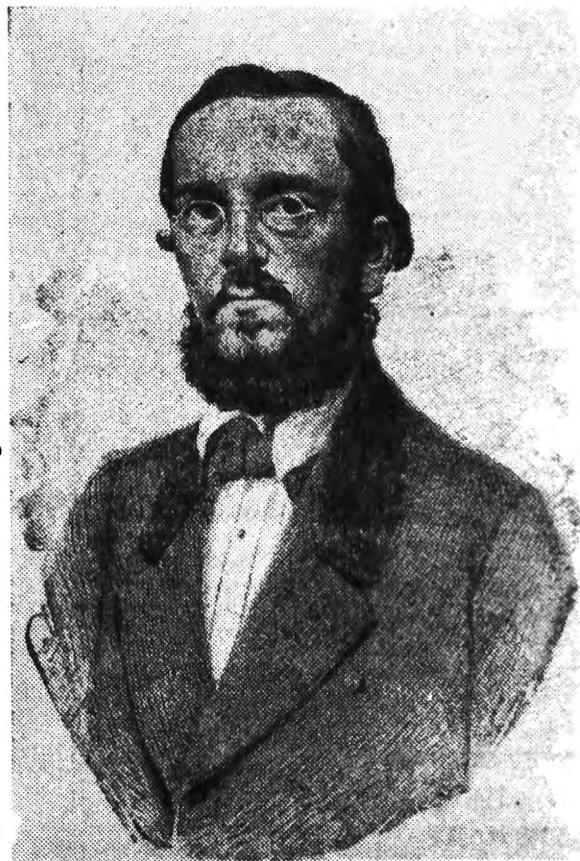
можна перш за все поширюванням своїх духових вартостей. Політика добра тоді, коли за нею стоїть реальна сила. Мистецтво натомість — це сила, що перемагає без зброї й без страху, що когонебудь когонебудь будуть саджати до тюрми за пропаганду рідної культури чи мистецтва. На жаль, у нас гроші завжди знайдуться на різні сварки, колотисчі, поїздки різних людей по цілому світі (часом з цілою родиною та цілим штабом приятелів), але на такі важливі та необхідні речі, як пропаганда української культури у світі, — грошей ніколи не було й немає.

Українські великі таланти тиняться недоуками по світі, або ідуть

на службу до ворогів, а ми тільки критикуємо та цькуємо їх, бо служити у польській, російській чи навіть німецькій армії й діставати різні «георгіївські» медалі чи різні «кройци» не було нечестю чи національним злочином, але співати російську чи німецьку оперу, яку співає цілий світ, це злочин і зрада. Співати сьогодні французьку оперу, це честь в очах українців у Франції, але ніхто не знає, чи за якийсь час не будуть каменувати українських митців і за це. Оце є доля українського митця тепер у Франції. Ні між своїми, ні між чужими. Між своїми й на сіль до кислого молока не заробиш, а між чужими трудно, та це й свої за це б'ють.

ПРО МИКОЛУ КОСТОМАРОВА

«КНИГИ БИТІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»
Панславизм та три месіянізми на Сході Європи

МИКОЛА КОСТОМАРОВ (4. V. 1817 - 1885)

Сто років тому над Європою віяв свіжий революційний вітер. Цим вітром, що міцно бив у мурі самодержав'я, були, насамперед, думки ідеологів французького соціалізму — Сен-Симона, Л'юї Блана, Фур'є, книги яких читала передова Європа; цим вітром було польське повстання проти Росії в 1831 р. — і чисельна польська еміграція в Парижі з її демократичною пресою; і дужі голоси чеських письменників Шафаріка і

Коллара — «будителів» чеського народу; і «Малоросійське Товариство», що прагнуло відокремити Україну від Росії.

Сто років тому месіянзм (тобто — призначення зверху) був таким же модним, як у першій половині ХХ ст. націоналізм.

Так, польські патріоти, ще закурені димом невдалого протиросійського повстання, кидали гасла про революцію в Польщі, Литві та Україні, про здобуття слов'янськими народами державної незалежності і встановлення християнсько-демократичних урядів, — але все це під проводом Польщі.

Так чехи, притиснуті габсбурзьким імперським чоботом, — вимагали й боролися за те ж саме, що й поляки, вірили в месіянзм, тільки не Польщі чи самої Чехії, а Росії. Вона, за їх думкою, мала об'єднати всі слов'янські народи на основі національної незалежності й рівноправства.

Так і на Україні, під впливом думок із Заходу, тяжкої української дійсності того часу та не так давньої романтичної Козаччини, — виникло в Києві в 1846 р. в колах української інтелігенції «Кирило-Методіївське Братство» (в російських документах його названо «Україно-Слов'янське Товариство»), що проповідувало теж боротьбу за волю слов'янських народів, але — під проводом України.

Завданням «Кирило-Методіївського Братства» була популяризація ідеї утворення самостійної демократичної України у політичному союзі з іншими самостійними демократичними слов'янськими країнами, скасування кріпацтва, організація шкіл для народу, побороення релігійної та расової ненависті. Кожна країна (сюди братчини зараховували українців, росіян, поляків, чехів, словаків, сербів, хорватів і болгар) мала б свій уряд, що спирався б у керуванні країною на основи християнської моралі. Загальний Слов'янський Сейм вирішував би всі важливі справи такого вільного Слов'янського Союзу: Сейм мав абиратися у Києві, на горах, які благословив св. Андрій.

До основоположників Кирило-Методіївського Братства належали: Микола Костомаров, Панько Куліш,

Микола Гулак, Тарас Шевченко (хоча в списках, знайдених Російським Третім Відділом, і не було його прізвища), Василь Білозерський, Опанас Маркович та інші — українські вчені, письменники, етнографи, студенти.

Микола Костомаров (народився 4 травня 1817 р., помер у 1885 р.) — учений і письменник, автор цінних книг, між ними особливо цінної «Книги Битія українського народу», читав лекції в Київському Університеті св. Володимира, безперечно знав писання французьких соціалістів — передових людей Європи того часу; захоплювався романтичним минулим України, особливо Козаччиною, та «історією Русів» — високопатріотичною, овіяною романтичним духом, книгою. Ця всебічно розвинена, свідома національно, вдумлива людина не могла не реагуючи дивитися на поневолення України Росією. У висліді — Костомаров став організатором Кирило-Методіївського Братства та автором «Уставу» цього Братства.

Ідея українського месіянзму, як ми вже підкреслили, характерна як така взагалі для того часу, висловлювалася Костомаровим так: «Вільні, шляхетні, зігріті любов'ю до Христа, сдиною царя і вчителя, зберуться Слов'яне з берегів Волги Дунаю, Висли, Ільменя, з помор'я Адриатичного й Камчатського в Київ, город великий, столицю слов'янського племені, заспівають гімн Божові всіма язиками своїми, і представники всіх племен, воскреслих з теперішнього приниження, визволеніх з чужих кайданив, засядуть на горах цих, загуде вічевий дзвін біля св. Софії, урадують благочестивих, устрашать невірних, — суд і правда і рівність запанують...»

«Книги битія українського народу» М. Костомарова — надзвичайно революційний на той час, глибоко патріотичний, написаний поетичною мовою твір — недаремно став як би євангелією й самого Братства й передових українців того часу. Цей твір ходив по руках у рукопису. Аж у 1911 р. журнал «Русское Богатство» вільважився опублікувати лише уривки з «Книги битія українського народу» — журнал був негайно конфіскований царськими опричниками.

На жаль, на початку 1847 р. одну з розмов братчиків підслухав студент Петров і доніс про неї в царський Третій Відділ. Братчиків було заарештовано й заслужено. Самого Миколу Костомарова, не дивлячися на його намагання не визнати провини — було висладо з України в 1847 р. в Саратов.

Революційний вітер ще гуляв над Європою (хоча б, знов же невдале, протиросійське повстання поляків у 1863 р.). Але ні ідея месіянзму, ні ідея панславізму себе не оправдали — аж дотепер.

Проголошення Польщі, як Месії, що визволить з неволі і з'єднає слов'ян — було лише наслідком підігрітого патріотизму та впливів романтичного переможного періоду (успішна боротьба Степана Баторія в 1576-86 рр. з Московщиною) в історії Польщі. Сама Польща змогла здобути собі державність аж по першій світовій війні і то на короткий час.

Чеське «росіянізування», тобто проголошення Росії — Месією для слов'ян (що вже й тоді частину слов'ян поневолювала!) скінчилося аж сьогодні трагічно й для самої Чехії, яка потрапила в руки «всеслов'янського визволителя».

Український месіянзм був наслідком аж надто сильного впливу романтичного минулого України (подаймо сюди ще т. зв. українську філософію серця). Реального впливу ідеї українського месіянзму в Європі не мала, але в самій Україні вона підклала нових дров у пригасаюче тоді полум'я української національної свідомості. І в цьому, власне, чи не одинока історична заслуга українського месіянзму.

Це зрештою — і ролія всіх «месіянстів» на Сході Європи.

Благоподну ідею об'єднання слов'янських народів брутально викопистала Москва. Але провісники тієї ідеї — Міцкевич, Шафарик, Костомаров чи Шевченко — передові люди Європи, які сміливо виступали сто років тому проти деспотії й поневолення, — можна сказати виступають і сьогодні своїми творами проти новітнього тирана й самолержарця.

Не зважаючи на те, що ідея Союзу самостійних і демократичних слов'янських держав так спадлюжена Росією — сама ідея не вмерла. Можна в принципі погодитись, що в якійсь формі вона колись і зреалізується, лише реалізація її можлива тільки через перекреслення «месіянства», як і розвитку із нього в ХХ в. безбожного націоналізму, що не має нічого спільного з благородним патріотизмом Куліша, Костомарова чи Шевченка.

В. Г.

Читайте книжку Піна 100 фр'

«МИКОЛИ КОСТОМАРОВА
«КНИГИ БИТІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»

Редакція, перелмова й примітки
І. Борщака

З портретом М. Костомарова
Кожний українець мусить прочитати цю декларацію прав України
сперед сто років.

Видавництво «Громада»

Просимо вносити ПЕРЕДПЛАТУ
за «ГРОМАДУ»

на 1949 р.

квартально 150 фр.
піврічно 270 фр.
на рік 500 фр.

CC PARIS 565800

ЙОСИП ГІРНЯК

Це ім'я відоме широким колом сучасної еміграції, тим тисячам Д. П., що, поступово залишаючи Європу, розпоршуються по всьому світі й несуть з собою спогади про життя й творчість цієї надзвичайної людини.

Студія Гірянки, що дуже недавно виїхала до США, набула собі заслуженої слави й високої оцінки з боку всіх громадських і культурних кіл української еміграції та чужинців, а творчий рівень її вистав висунив цей молодий театр у перші ряди сучасного українського мистецтва. 20-річна діяльність керівника й організатора студії, Йосипа Гірянки, мав за собою десятки майстерно збудованих образів персонажів та героїв, що ввійдуть в історію українського театру, як зразки художньої сили й творчого таланту.

Питомий характер артистичної діяльності Гірянки склався в часи, коли з галицькою армією він перейшов річку Збруч. Перші аматорські виступи, праця робітником сцени, бутяфором — не зменшили жажди до театру, який став для Гірянки його життєвою метою.

В 1922 році Йосип Гіряк вступив до мистецького об'єднання «Березіль», заснованого в Києві, і з цим часом зв'язані перші шукання себе, як актора, не загубленого традиційного українського театру. Співпрацюючи з великими драматургами й митцями, Гіряк, наслідуючи їх спадщину, створює новий індивідуальний сценічний образ, перед якими бліднуть ті зразки, які були для нього прикладом у його роботі. Характерною ознакою всіх персонажів, які були створені Гірянком, являється їх реалістичність. Через неї жива людина стає настільки правдивою й життєвою, що гра перестє бути грою, перетворюючись у дійсність. Театр «Березіль» був колиською Гірянкового мистецтва, в якому з молодого аматора виріс першокласний актор, що разом з Курбасом, Хвильовим і Кулішем творив українське реалістичне мистецтво.

Прийшов розглом «Березіля», арешт і висилка Гірянки, розстріл кращих його товаришів по праці. Але чи доля була милосердна, чи помогла війна, у всякому разі ми бачимо Гірянку на еміграції. Окупанта не цікавило українське мистецтво, йому потрібна була екзотика, розваги. Затиснутий в залізні коліщата голоду й холоду, український театр був змушений пристосуватися до нових вимог і смаку. Зваживши обставини, Йосип Гіряк, перебуваючи у Львові, починає працювати як режисер в існуючому там українському театрі, потім у Відні, а по закінченні війни стає Д. П. Жалюгідне життя в таборі Ландек, погрози репатріації та хитке стано-

вище сьогочасного емігранта — відкрили нову сторінку життя Гірянки. Разом з О. Добровольською в таборі Ландек в грудні 1945 р. Гіряк відроджує драматичну студію. Теборові умови життя, складні еміграційні обставини та інтриги — ніщо не стало на перешкоді цій справі. І тут Гіряк виявляє себе, як несподоланий організатор і керівник, як вмільний драматург і актор, що в усяких умовах вмів організувати національ-

ну українську ідею в тій галузі життя, де це є найважче в мистецтві. Шукаючи синтези новаторства й традиціоналізму, він знаходить те, що ставить його студію-театр зразком глибокої виразності української ментальності, а не чимось в роді виставки національного одягу, тобто фольклору. Плекаючи нові, молоді кадри акторів і творючи з ними разом високоідейні й національні вистави, Йосип Гіряк став монументальною фігурою на фоні буденного й бідного творчистого життя емігрантів.

Е. ПІОТРОВИЧ

Райдужні вечори Корнійчука та Ванди Василевської

13 квітня у Парижі, в Палаці Мютуаїте, перед спеціально для того зібраними французькими комуністами, виступали сьогоднішній голова Спілки Радянських Письменників України Корнійчук і, як непенно зазначено на квитках, — советська письменниця Ванда Василевська. Це мав бути літературний вечір, присвячений відомому романові Ванди Василевської «Райдуга», після вечора — перегляд однойменного фільму.

Коротко говорив про соціалістичний реалізм і ще коротше про сам роман один з представників советської преси у Франції — редактор «Юманіте». Потім говорив Корнійчук. Ні про книжку, ні про фільм, ні про авторку Василевську — ані слова. Драматург говорив про дружбу французького й советського народів, про «каналью» Кривченка, про те, що тепер вирощують на Україні кок-сагіз, який дає з одного гектара більше кавчуку, як один гектар кавчукової рослини у Бразилії, що на Україні будуть нові модерні хати й за кілька років не стане української традиційної хати, що на Україні цвітуть сади й що він з задоволенням помічас, як починають зацвітати сади й у Франції, що про війну в ССР не говорять, не тому, що не розуміють небезпеки війни, а тому, що знають: більшість людей на землі не хоче війни — і вона війни не допустить...

Звичайно, українській драматург Корнійчук говорив, як і в столиці України, по-російськи, а на запит із залі «чому?» — відповів, що перекладач не знає української мови та додав кілька речень по-українськи, аби люди вірили, що він й цю мову знає.

Ванда Василевська була ще більш відверта. Основні її думки: 1. советські письменники виконують замовлення на книжки від читачів-колгоспників чи робітників, які самі дають теми й вимагають, щоб писали про них, про чудодійний кок-

сагіз і модерні українські хати... 2. советська література відображує події лише сьогоднішнього дня, живе тим, чим в даний момент живе советський народ. Іноді письменники відстають від темпів життя ССР — і тоді їх підганяють. 3. Найкращий шлях письменника в цілому світі — це шлях советського письменника (оплески), «Те, що робиться в ССР, — це небачена річ!» (ще гучніші оплески).

Другий відділ вечора — запитання з залі. Хто скаже, що це не демократично! Але 34 особи, що віднесли свої записки-запитання до стола — дочекались всі однієї відповіді: «Часу немає, бо мусимо дивитися фільм». Лише на один голосний запит із залі, чому в ССР не дозволяють в'їздити — Корнійчук мусів дати відповідь і він її дав коротко: «Кому?»

Очевидно, багатьом із присутніх у цій тисячній залі, що прийшли сюди з червоними стрічками на грудях, можна було б в'їхати в ССР, тільки дозвіл дав би їм може не Корнійчук, а Комінформ. — Отак-то Корнійчук і Ванда Василевська, об'їздять Америку й Європу, пропонуючи найвним або проданим «райдужні вечори» на нерайдужній темі.

Л. П.

ЧИТАЙТЕ НОВУ КНИЖКУ:

УКРАЇНСЬКІ ДУМИ

(ЕПОПЕЯ КОЗАЧЧИНИ)

Український текст і пошпий французький переклад із вступом і примітками пані М. Шерер.

Ціна 360 фр.

Замовляйте те в «Громаді»

НАШИМ ДІТЯМ

УКРАЇНКА

Україна — це велика земля. Її призначив українцям Бог. Україну ми назвали своєю батьківщиною. Вона вкрита родючими полями, лісами, квітучими луками, перепоясана повноводними річками. Дніпро — найбільша річка України. Дніпро протікає через усю Україну і впадає в Чорне море. На березі Чорного моря кінчається український степ. Над Дніпром стоїть головне місто України Київ. Це місто велике і прекрасне. Тому Київ знають усі люди світу.

В Україну часто приїжджають чужинці. Їм дуже до вподоби наша земля, наші щирі люди. Українці радо приймають гостей з чужини, коли вони не роблять зла.

Але найбільше любимо Україну самі ми, бо це наша земля. Коли ми живемо на чужині, нам хочеться повернутись до рідних сіл і міст. Там ми народилися, там живуть наші рідні, там наші будинки, садки й поля. Там ми хочемо мирно жити і працювати.

Леонід Л-Н

ВЕСНЯНІ УСМІШКИ

Сонячний потік затопив землю. Земля раділа весняному сонцю. Раділа і Марійка, щойно прийшовши зі школи. Поклала на стіл книжки, хутчіше скинула паято й вибігла на двір, до того чудового весняного сонця.

Сліпий дід Остап сидів на призьбі й теж дивився на сонце. Хоча не бачив його, але відчував. Гладив правою рукою ліву, на якій лежав теплий сонячний промінь, і промовляв: «Оце воно й є, сонечко, радість людська»...

Внучка підбігла й засміялася:

— Діду, з ким це ви розмовляєте, адже біля вас нікого немає?

— Нікого немає, кажеш, — відповів дід, посміхнувшись, — а ось сонце є. На руді у мене лежить і слухає, що я говорю. А ти, Марійко, вже зі школи?

Марійка насунулася. Вона боялася й не хотіла, щоб дід її запрошував на спільну прогулянку, бо навесні йому завжди хочеться слухати, як шумить Дніпровий криг. Не хоче Марійка нікуди сьогодні йти з сліпим дідом, набрид він їй!

— Так, зі школи. А що хіба?

— Може ти маєш час пройти зі мною на берег, до Дніпра?

— Ні, не маю часу, — відповіла коротко й побігла геть до своїх подруг.

Перебігаючи вулицю, Марійка побачила жінку, яка несла в кошику маленького песика. Бачила її не вперше й щоразу хотіла запитати, чому вона так носить, і сьогодні запитала.

Жінка зупинилася: «Що ж робити, коли бідна тварина захоріла, ось уже десять місяців, як не може рухатись. Нелегко їй тепер такою бути, а їй також на сонечко хочеться». І жінка провела рукою по нерухомому тілі звіринки.

Тоді Марійка побачила, як з великих, розумних очей песика побігли сльози, — і почувала як боляче зацеміло її серце. Вона згадала про дідуся, що самотньо сидить на призьбі й не може сам піти на берег Дніпра, послухати як шумить криг. А він, коли Марійка була ще зовсім маленькою, посив свою дорогу внучку на руках подивитися на прекрасну річку Дніпро.

Жінка ще щось говорила тихим, лагідним голосом, а Марійці здавалося, що це її боляче б'ють по обличчю — їй стало соромно, що не пішла з дідом... Непомітно відійшла від жінки і, втираючи сльози, хутко побігла додому. На воротах — зустрілася з дідом Остапом, який, мацаючи палицею перед себе, кудись ішов.

— Куди ви, дідуся?

— Та я, Марієчко, хочу все ж таки піти на берег.

— А хіба ви самі дійдете?

— Сам ні, а попрошу когось з людей, кому по дорозі, то й доведуть.

Тоді внучка міцно схопила дідову руку:

— Я нікому не дам вас вести, дідуся. Я сама піду з вами й завжди ходитиму, як тільки ви мене попросите... Пробачте мені, що була така недобра...

— Гаразд, гаразд, внучко, я на тебе не сердився. Ну, а тепер гайда!

І дід посміхнувся теплою усмішкою. Дивлячись на нього, посмінулася Марійка, міцно тримаючи старечу добру руку. І дивлячись на них, радісно посміхалося тепле весняне сонце.

Д-а

ВЕСНА

Тануть глибокі сніги,
Річка шумить голосна,
Повні води береги —
Буде вже, діти, весна!

Вітрик з мителкою йде,
Хмари із неба мете,
Вам на потіху веде
Сонце з-за гір золоте.

Вийдіть стрічати гуртом
Кралю-весну молоду,
Перші бруньки за вікном,
Першу комашку в саду.

Тануть глибокі сніги,
Річка шумить голосна,
Повні води береги —
Ось вона, діти, весна!

Роман ЗАВАДОВИЧ

Киця — Мама

Сіра киця тишком-нишком
Підкрадається до ліжка...

Бо заснули мама й татко,
А маленьке їх дитинко

Пробудилось серед ночі

І, відкривши ясні очі,

Розглядає всю кімнату,

Бо не хоче більше спати.

І дитя приспати лише

Сіра киця порішила...

То ж підкравшись тишком-нишком

До його малого ліжка,

Примостилася в нім клубочком

І, примружуючи очки,

Тихо пісеньку чудову

Заспівала колискову.

І приспівувала «няв»,

Щоб маленький хлопчик спав.

Кицю слухаючи мило,

Зразу ж спати захотіло

Дитинча мале у ліжку...

І заграла сну усмішка

На його яснім обличчі.

Так приспала киця ніччю

(Ніби мама любя-мила)

Немовля, що пробудилось...

Д-а

СПРАВА СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Виконним Органом Національної Ради був виготовлений проект статуту Світового Союзу Українців, тобто об'єднання організацій Координаційного Осередку Укр. Громадських Установ в Європі, т. зв. КОУГЦУ з Пан-Американським Українським Комітетом, т. зв. ПАУК, і Укр. Канадським Комітетом (У. К. К.). В сучасний момент між американськими й європейськими українськими організаціями, через їх центральні організації, ведеться підготовча робота для скликання світового Конгресу українців, при чому відповідним місцем для Конгресу вважається або Париж, або Вашингтон, або Лондон. Більшість схиляється, що з матеріальних причин найбільше надається для цієї цілі Париж.

УКРАЇНА

— У Київський Музей передано з Естонії знайдені досі невідомі малюнки Тараса Шевченка (три чоловічі і один жіночий портрети).

— Твори Тараса Шевченка вийшли якутською мовою у видавництві Якутського С.С.Р. при співпаці кращих письменників Якутії та України.

— Експедиція Академії Наук України знайшла й розкопала біля м. Миколаєва оселю скитів (кавказько-іранський народ, що жив на Україні в III-IV вв. до народження Христа; в українській мові й досі є залишки скитських мовних впливів).

ФРАНЦІЯ

МОНБЕЛІЯР

Користаючи з нагоди двох днів латинських Великодніх Свят, Монбельярська філія Української Громади у Франції влаштувала виставу «Козацькі діти». У цій виставі брали участь такі особи : режисер — п. Дрозд, характеризував — п. Горбовий, виконавці — п. Ферендович, пані Ождова, панна Онишківна, панна Соловійвна, п. Герунів та п. п. Дідух, Крицький, Гайдучок, Ожда, Федорук і Левко.

Після вистави гості залишилися до самого ранку.

ВІЗІН ШАЛЕТ

17-го квітня заходами місцевої «Громади» у Везіні-Шалеті та «Просвіти» було запрошено Архипрєвитера Олександера Новіцького. В

приміщені будинку «Громади» відбулася богослуження. Дбайливо прикрашено вишиваними рушниками престол, а на стінах — зелені галузки.

Відбувається Служба Божа, співає хор під орудою п. Замши, треба відмітити, що хор дуже слабенький. Спереду завітчані голівки маленьких діточок, далі стоять старші. Людей зібралось багато, а особливо молоді, чого ніколи не помітно в Парижі. Проповідь на тему, як Христос візвів до Єрусалиму, чудово повязана з нашим сьогоднішнім життям, зробила велике враження на присутніх.

Кінчається служба, виходимо на двір, чути старе наше українське прислів'я : «Не я б'ю — верба б'є, від нині за тиждень Виликдень».

Цим нагадується рідна Україна. Мимоволі приходиться на думку, що ще один Великдень зустрічасмо на чужині. Але сьогоднішній весняний соняшний день розвіває тіль смутку і на душі робиться легко.

ПРИСУТНІЙ

НІМЕЧЧИНА

— У Франкфурті на Майні незабаром буде відкритий великий пам'ятник (коштом збірок між українцями) на могилах 2.200 українців, що загинули тут у часі війни. Пам'ятник доставлено з кам'яноломні Вертгайн у Франкфурт на Майні на п'ятьох вантажних автах.

— Німецький проф. барон Ріхтоген у залі «Дойчес Музеум» (Мюнхен) зробив доповідь на тему німецько-українських взаємовідносин. Визнавши ганебну поведінку німецьких армій на Україні, доповідач заявив, що свободолюбивість, ідеалізм і революційність українців переконують кожного, хто з цим народом зустрівся, що українського народу нікому не доведеться довше поневолювати.

ЖЕНЕВА

З ДІЯЛЬНОСТІ ІРО

За 18 місяців праці ІРО, з 1 липня 1947 р. по 31 грудня 1948 р. :
Перевезено до своїх країв . . . 60.319
Перевезено з Німеччини до інших країн : 354.286
Перевезено було до сліду-чих країн :

Англія	80.865
Палестина	73.972
Канада	48.540
Франція	24.659
Бельгія	21.689
Америка	21.689
Аргентина	21.550

Австралія	15.87
Венесуела	11.777
Другі країни	33.593
На кінець грудня 1948 р. ІРО утримувало 523.859 осіб, з них :	
в Австрії	35.298
в Німеччині (438.466) :	
Американ. зона	252.305
Британська зона	151.200
Французька зона	34.961
в Італії	16.296
на Близькому Сході	5.877
в інших місцях	27.922
По національності :	
поляків (без жидів)	132.961
балтійців	122.709
жидів	98.118
українців	78.334
інших	92.737

ГОЛАНДІЯ

ЗБІРКА УКР. ПАМ'ЯТОК

«Український Музей» при УВАН в Авазбурзі (Німеччина) уповажив п. М. Брика для збирання українських пам'яток в Голандії для музею. Збірка провадиться під гаслом «Українці в Голандії». Мається на меті зібрати всі друковані речі в українській мові, як рівнож й речі про Україну що появилися в голандській пресі. Все це просить пересилати на адресу :

Mr. M. BRYK, Kerkhotweg 240. Overdinkel (Overijssel). Holland.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

— В Українській Книгарні в Лондоні є 193 назви книжок художньої літератури, 13 назв — релігійної, 126 назв — наукової та суспільно-політичної літератури. Книги видані здебільшого в Німеччині за останні 4 роки.

— Англійський Науково-Дослідний Інститут криці й заліза незабаром видасть нову наукову працю українського вченого-дослідника, проф. Герасименка, який працює тепер у В. Британії як дослідник у хемічній металургії.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

— В Архіві-Музеї Союзу Українок Америки переховується 32 великі фото-альбоми — документи праці українських жінок на еміграції в Німеччині за 1945-48 рр.

— Відомий український диригент і композитор, проф. Барнич, прибув до С. Ш. А. Сюди ж незабаром прибуде Театр-Студія осипа Гірняка та капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого.

— Як повідомляє агентство Денаройтер. «Голос Америки» передаватиме незабаром нові щоденні півгодинні пересилання у фінській, українській, арабській, турецькій, гебрійській та перській мовах.

БЕЛЬГІЯ

З комунікату У. Д. К. в справі еміграції до Бразилії.

У зв'язку з великою зацікавленістю скитальців щодо умов життя, праці та доброуту в Бразилії подаємо деякі загальні відомості та відповідні на запитання, що з ними звертаються до УДК в Бразилії сотні людей.

1. УДК не відповідає на розшуки, що йому надсилають у великій кількості, передаючи їх до часопису «Хлібороб» (який їх вміщує безкоштовно).

2. Ніяких допомог приватним особам не уділяє (бо всі кошти йдуть на перевіз і допомогу тим скитальцям, що вже прибули до Бразилії).

3. Ніяких формальних документів на в'їзд до Бразилії не робить і афідевітів не виставляє. Цим займаються відповідні консульства, ІРО і бразильські Місії в Європі.

4. Кліматичні особливості Бразилії не є загрожує для життя, а в малярійні місцевості наші люди не зобов'язані їхати працювати. Найбільші можливості до праці можуть мати ремісники: кравці, шевці, фризери, кваліфіковані робітники (слюсарі, техніки, токарі), а також будівельні робітники і служниці. Вчителі, працівники бюро — дістати праці за фахом не можуть.

5. Рільникам кредитів і земельних наділів не дають. Вони зобов'язані працювати на тих плантаціях, куди підписали контракт.

Платня залежить від працедавця й здібностей робітника. Кваліфіковані робітники отримують майже подвійну платню.

Гірним робітникам найліпше приймати пропозиції на працю в Ріо, пров. Ріо Гранде до Сул, Мінас, Жераіз, Сан Павльо.

Ті, хто можуть організувати власні варстати праці, — мають для цього всі можливості. Так само можна купити землю, будувати будинки навіть в розерочку.

6. На терені Бразилії існують лише бразильські школи, без закінчення якої неможливе даліше навчання дітей.

Подаємо кілька практичних порад:

Вийждоучим з Європи радимо брати всі теплі речі, інструменти, предмети домашнього вжитку, медикаменти і т. д. Це все тут дуже дорого коштує, а уряд при перевозі не робить жадних труднощів.

Матерям з малими дітьми закласти конденсованим молоком та крупами, бо діти на перших днях хворіють на шлунок. Грошову допомогу, що видає ІРО в Бразилії (10 дол.), не витрачати зразу, бо інколи на ці кошти треба жити 1-2 місяці.

Кожна українська група в транспорті мусить мати свого провідника, що репрезентував б їх в Укр. Комітеті.

ЩЕ ПРО ПАРАГВАЙ

Листом від 30 січня ц. р. п. Созонтів, як член Управи КОУГЦУ звернувся до Президії з проханням перевірити умови перебування наших людей в Парагваї, при чому він надіслав копію того листа, що він його одержав від своїх знайомих з Парагваю, про жахливі умови поселення й праці там наших людей. Лист був поміщений у «Громаді» No 3-4 (27-28) стор. 14.

В березні місяці ц. р. п. Созонтовим був одержаний слідуючий лист від КОУГЦУ, а також копія листа від Міжнародної Організації Збігців (ІРО), адресованого до СУБ-у, які тут і містимо.

Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ в Лондоні.

3 березня 1949 р.

Вітан

Інж. С. Созонтів — Париж.

Вітане Інженере!

У справі наших людей в Парагваї ми, як про це Вас вже повідомляли, написали негайно листа до ІРО та до нашого Комітету в Парагваї.

Тепер ми одержали письмо з ІРО у відповідь на наше письмо, якого копію Вам в прилозі надсилаємо. Воно багато чого у справі вяснює.

Ми рівнож одержали письмо від нашого Комітету в Парагваї, в якому нас повідомляють, що всі наші люди, які туди приїхали, уміщені є на праці, хоч спочатку й були труднощі для цього.

Іро відносини в Парагваї пише також і п. І. Васлоцький, який там постійно перебуває, копію цього Вам теж в прилозі надсилаємо.

Тому у світлі того всього видається нам, що справа представлена п. Рибаким у листі до Вас, є дещо перебільшена, та що інтелігентам, які не є хліборобами, тяжко привикнути до тяжкої праці і на тому тлі певні нарікання мусять бути.

З правдивою до Вас пошаною

Ю. САЛЬСЬКИЙ
Діловий Секретар

Міжнародна Організація
Збігців (ІРО)

(Переклад)

Союз Українців у Вел. Британії

17 лютого 1949

Високоповажні Панове,

Ми отримали Ваш лист від 9 лютого 1949. До нас звертався вже п. Рибак в цій справі і ми інформували його, що еміграція цих людей відбувалася за заперукою Укр. Доп. Комітету, який зобов'язався їх прийняти і влаштувати в Парагваї. Ми тому вважаємо, що п. Рибак повинен звернутися за допомогою до цього Комітету.

Ми не будемо розглядати можливості позички, для якої ми не маємо оюджету, а теж даліше переселення було б в суперечності з засадами нашої діяльності.

Хочемо ствердити, що, здається, лише ця одна група зустріла такі труднощі і звіти отримані від інших громад, не подають так жахливого поселення в Парагваї.

З другої сторони наш агент в Парагваї отримав звіт з 2-го лютого 1949, який стверджує, що всі члени групи о. Куницького, за виїмком одної особи, найшли працю навіть з несподівано високими платнями.

Остаємось, Панове, з правдивою пошаною

(—) Н. А. CITROEN
for R. Innes
Керівник Переселення

КОМУНІКАТ КОУГЦУ

з дня 7. IV. 49 р.

У зв'язку з еміграцією до Парагваю поширюються різні інформації так приватно, як і у пресі.

Перевіривши справу та зібравши інформації, вважаємо своїм обов'язком довести до відома наших громадських установ та нашого громадянства слідуюче:

Можливості поселення у Парагваї мають тільки рільники які готові поселитися на ріллі, і хто за рільника подається тільки на те, щоб туди дістатися, а плянує потім знайти якесь інше заняття, робить це на власний ризик і мусить числитися з тим, що іншої праці не дістане та опиниться в дуже тяжкій ситуації, як це було сталося з групою наших інтелігентів, які поїхали туди.

Але також рільники, що приїжджають на поселення до Парагваю, на початку зустрінуть труднощі. Гамоншій уряд, в наслідок специфічних обставин, не є в спроможності перебрати на себе навіть таких невеличких видатків, як 10-тиденне утримання емігрантів по їх приїзді та їх безплатний переїзд до місця праці.

Наш Допомоговий Комітет у Парагваї теж не має фондів на покриття таких видатків.

Але ті наші емігранти, які вже поселились як рільники на землі в Парагваї, на загал вдоволені.

Збираючи все вищесказане, доводимо до відома українського загалу, що до Парагваю можуть їхати тільки дійсні рільники, готові поселитися на ріллі, які крім цього мають бодай по 100 доларів на перші видатки.

За Президію КОУГЦУ:
Василь МУДРИЙ, в. р. — Голова
Президії
Мгр Теодор ДАНИЛІВ — за Ділового Секретаря

РОЗШУКИ

Сестер Катерину й Мильку КРАСА та Анастасію ДУША (нар. Краса) — KRASY Jurko, Mittenwald, Pionierkaserne, B. Kueche N, Z. 6, Germany, US Zone.

ЧАВІАНА Юрка — DANYLUK Mychaylo, Naeg Hostel Netner, Nr. Rettford Headon, Ntts., Great Britain.

Дочку ЛЮЗОВУ Наталію — ULBINA (Lozowa) Fenja, Schleswig-Holstein (24b), Kremerup, Post Husbi bei Wilhelm Petersen, Deutschland, Brit. Zone.

РЕБЕГА Дмитра — PARCEJ Wasyl, D. P. Hospital — Senne I (21a), Friedrichsdorf u/Gutersloh, Germany, Brit. Zone.

БОНДАРА Василя — SOKYRA Petahia (24b) Neustadt/Holst, U-Schule, B. 4/23 Nord, Deutschland, Brit. Zone.

Сестру РОЖАК Марію — KOHUT Peter, YSTRPD Mynach Hostel, Hengood, Glam, S. Wales, Great Britain.

Дідька КУПРІЄНКА Василя та згайомих — ТОСКУЙ Микола, E.V.W. Hoste, Methwold Hythe, Nr. Thetford, Norfolk, England.

КРУШЕЛЬНИЦКУ Марію та знайомих з с. Ковтів (Галичина) — KRUSHELNYCKY John, Berks, A. E. C. Hostel, Mortimer, Nr. Reading, Berks, England.

ТУШОТУ Андрія — ВУНАJ Anastasia, Писати на адресу : Szepel MYCHAJLO, 13b Stephanskirchen, IRO Lager, Germany, US Zone.

ШИШІЦА Дмитра — TYMES Stepan, (21a) Rheine-Westf., Damloup Kaserne, Germany.

БАСАРА Данила з родиною — KUCZMA (Basara) Anna, Polnische Lager Niederlanstein, bei Koblenz (Rheinland), Bl. 8, p. 95, Germany, Franz. Zone.

Брата ДРОБЕНЬКА Матвія — DROBENKO Marie, Administration des Mines de Bouxwiller, Bas Rhin, pour Moroz Marie.

Тітку МЕЛІНІК Марію (зам. ФЕДОРІЧКО) — ЯЦІШІН Оксана. Відомості подати на адресу : Paul PYROHANYCZ, (24b) Kiel-Friedrichsort, Baltic D. P. Camp No 38, Bl. 3, Zimm. 11. Fritz Reuter Str., Germany. Ms. Anastasia, PYROHANYCZ (for Oksana J.), 44, London Road, Gloucester, England.

ДУЛІБУ Стефана — DULIBA Wolodymyr, Moorby Hoste, Requesby Nr. Boston, Lines, Great Britain.

ДЕМКОВА Савку, НОЧКО Лідвіну (нар. ДЕМКІВ) — ВІЛАС Mycha'o, No 5 Camp, Grafen Hi 1, C. O. D. Bicester, Oxon, England.

Сестер Катерину та Марію ФРУЗИНИХ і ЗУБАЛЬСЬКОГО Івана — KRENTA Stefan, Hostel — Site 4, East Laqant, Nr. Chichester. W. Sd, England.

Брата ГАВРИЛЕНКА Петра — KOWALENKO Aleksander, (13b) D.

P. Camp, Wayern, Krs. Miesbach, Oberbayern, Germany, US Zone.

КУРКА Михайла — ONULAK Stefan, Trier, Feyn Camp D. P., Bl. 5, Z. 89, Germany, Zone franç.

ІОНА Михайла, ГРИЧАКА Феська, ГРИЦЬКА Степана, КАШТЕЛІНА Каська та СІТУЖАК Юлію — MAKAROWSKYJ Stefan, Winfield-Hostel, Berwick-on-Tweed, Scotland, Great Britain.

НОВОБОРСЬКОГО Іллію — NOWOBORSKY Larissa, (20) Leese Kr. Nienburg (Weser), D. P. Camp «Warta», Germany.

ЛИХОПОН Бориса — LYTWY-NENKO Alex., St. Ingolstadt Ukrainian Camp B, Zim. 108, Gerany, US Zone.

Брата ВАСИЛІНКУ Миколу — WASYLYNKA Mychailo, Rodmell Hostel, Nr. Lewes, E. Sussex, England

Бажая познайомитися з українкою від 18 до 24 років — ТОСКУЙ Микола, E.V.W. Hostel, Methwold Hythe, Nr. Thetford, Norfolk, England.

ЛОГВИНЕНКІВ Никифора, Федора та Григорія — Szepel MYCHAJLO, 13 b. Stephanskirchen, IRO Lager, Germany, US Zone.

ДУБРОВСЬКОГО Олексу — розшукує рідня. Відомості подати на адресу : Welfare Office, (21a) Rheine

(Westfalen), Damloup Kaserne, Bl. 2, Germany.

БАБІЇ Федька та ДУТЧАКА Микола — MYCHAJLYSZYN Mikoła, Y. M. C. A. Hostel, Rawrth Lane, Rayleigh, Essex, England.

КРИСТОФОВИЧА Ізидора WADZINSKI Stefan, bei Jossel Blaille, Uslar Solling, Kr. Northaim, Domane Stamke, Germany, Brit. Zone.

ЧОРНЕНЬКОГО Стефана, КУПІШІВ Миколу й Михайла, НАПЕСВИТА Миколу — KULISZ Stefan, D.P. Camp Puerten II, Kraiburg bei Muhlendorf, Germany, US Zone.

РЕКІНЦЬКОГО Михайла та СЕНЧУК Евдокію — BUER Mychailo, D. P. Camp Purten II, Kraiburg bei Muhlendorf, Germany, US Zone.

МІКІКІЙ Петра — МІКІКІЙ Josef, K. A. E. C. Hostel, Wes Malling, NR Maidstone, Kent, England.

СТРИХАЛІСЬКОГО Олексу з родиною — RUDYK Jaroslaw, Zoldyng Lindeman No 148, Limburg, Belgivue.

НБЛОНСЬКУ Анні — KONYK Wasyl, chez Mr Goude, La Sillerie a Antran par Chateleault (Vienne)

НОГУ Теодору — SEREGA Alexander, (13a) Regensburg, Ganghofer Siedlung 452, Germany, US Zone.

КАЧМАР Катерину — ROZAK Peter, YSTRAD Mynach Hostel, Hengood Glam, S. Wales, Great Britain.

ГНСІОРА Людвіа — JESIOR Michalina, (21a) Rheine-Westf., Damloup Kaserne, B. 3-37, Germany.

УКРАЇНЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА ENTR'AIDE UKRAINIENNE

5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

— Українська Громадська Опіка об'єднує допомоги, церковні, комбатантські, синдикальні, культурно-освітні, громадські та мистецькі організації на терені Франції.

— УГО є неполітичною, всенаціональною організацією, соборницькою, демократичною, вірною славним українським традиціям і ідеалам літших синів України : Мазепи, Шевченка, Франка, Петлюри.

УГО є :
— за дійсну соборність
— за релігійну толеранцію
— за матеріальну і моральну підтримку українського Державного Центру УНР на еміграції.

Українська Громадська Опіка є проги політиканства, проти всякої диктатури, проти політичного чи релігійного інтернаціоналізму, за якими ховаються ворожі Україні імперіалізм, проти повітового сепаратизму, який вже стільки зробив зла українській справі, проти авантур-

ницького підшля (закордоном!), що своєю невідповідальною й безконтрольною діяльністю компромітує всеукраїнську боротьбу.

За два перші роки свого існування Українська Громадська Опіка здобула українській еміграції у Франції:

1) право на визначення української національності в картах побуту й взагалі у всіх документах;

2) право мати свого представника в IPO;

3) право на допомоги для бідних укр. емігрантів грошима й пакунками КАРЕ.

Все це Громадська Опіка здобула лише через те, що працювала не для якоїсь одної партії чи області, чи церкви, а для цілої української справи, для цілої української еміграції у Франції. Все це вона здобула лише через те, що активна й чесна частина еміграції зрозуміла її безінтересовну акцію й підтримала її заходи в належний спосіб.

ЗРАЗОК ПРОХАННЯ

(на звичайному папері)

для одержання копії карти ідентичності, що її вимагає І. Р. О. при видаванні посвідки національності :

Monsieur, le Maire, (Préfet), *

J'ai l'honneur de vous prier de bien vouloir me faire faire une copie de ma Carte d'identité demandée par l'Organisation Internationale pour les réfugiés, 7, rue Copernic, Paris 16e, afin de me délivrer un certificat de nationalité.

Veuillez agréer, Monsieur le Maire, (Préfet) avec mes remerciements anticipés, l'assurance de ma haute considération.

*) переписати тільки le Maire, або Prefet залежно від того, до кого звертається.

СПЛАЧУЙТЕ ЧЛЕНСЬКІ ВНЕСКИ
до Громадської Опіки — 100 фр. за рік 1949

ЯК ЗВЕРТАГТЕСЯ до ГРОМ. ОПІКИ прислайте поштові значки і зазначайте № квитанції за сплачені членські внески.

Інформації про Загальні Збори УГО з дня 1. 5. 49 р. буде подано в наступному числі.

УВАГА!

Диригенти й хорові співаки!

Появився новий випуск партитур на чоловічі хори в виданні Бібліотеки Інституту Народної Творчості :

1. Вербицький : Ще не вмерла Україна.
2. Січинський : Не пора.
3. Н. Нижанківський : Гей на горі там жінці жнуть.
4. Кудрик : Засвітали козаченьки.
5. Гайворонський : За рідний край.
6. Гайворонський : Сповнилась міра.
7. М. Колесса : Ми йдемо в бій.
8. М. Колесса : Ой за гори чорна хмара.
9. Воробкевич : Зазвенімо.
10. Ярославенко : За Україну.
11. Ярославенко : Крутяньська Пісня.
12. Ярославенко : Гей пластуни.
13. Ярославенко : Пластовий марш.
14. Нар. револ. пісня 1944 : В Карпатах сум і жаль.
15. Нар. револ. пісня 1944 : Ми зродились.

Ціна одного номера 50 фр.

Замовляйте в «Громаді».

Марки УНР

НОВА СЕРІЯ
Кожна марка 25 фр.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА ЕМІГРАЦІЇ

Перший випуск поштових марок УНРади стрінувся з прихильним відгуком серед широких кіл нашого громадянства на еміграції, а особливо серед українських і чужинних філіателістів. Замовлення та запити зі всіх кінців світу свідчать найкраще про велике зацікавлення цими марками та їхньою рисунковою тематикою, яка ілюструє один розділ історії українського народу, а саме його змагання до незалежного буття нової доби.

З метою відзначення інших знаменних подій історії українського народу, випустив Поштовий Відділ УНРади нові поштові марки, а саме :

1. Пропам'ятну марку з нагоди 300-річчя здвигу Б. Хмельницького, двобарвну, з рисунком відзнаки гетьманської влади.

2. Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя Листопадового Зриву, двобарвну, з рисунковим мотивом оборони Львова.

3. Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя проголошення Соборності Українських Земель, двобарвну, з рисунком Софійського Майдану в Києві.

Всі три пропам'ятні марки вийшли в двох відмінах під оглядом барви, зубковані і незубковані — разом 12 різних марок.

Пропам'ятні марки стануть дорогою пам'яткою для кожного співучасника сьогоднішніх подій, тому повинні знайти пихильний відгук не тільки у філіателістів, але й серед широких кіл нашого старшого й молодшого громадянства.

Ціна кожної з цих марок 25 фр. Замовляти марки можна на адресу: Mr. Wasyl Haltungsuk, Editions «Hromada», 5, rue Gasnier-Guy, Paris (XX-e).

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

Українські студенти в Парижі потребують допомоги. Тепер ми стоїмо перед іспитами, але наші матеріальні обставини не дозволяють далі студіювати. Українське громадянство вже доказало свою готовість і зрозуміння для студентів і тому, заохочені попередніми успіхами, звертаємося в цей критичний для нас час до громадянства з закликом : допоможіть студіюючій молоді! Просимо складати пожертви на адресу Вашої установи, яка нам їх передасть.

Укр. Студентська ГРОМАДА

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українська Студентська Громада в Парижі повідомляє, що в неділю 22 травня 1949 р. в залі 61, rue Madame, Paris 6^e, metro : St-Sulpice, заходами цієї ж Громади відбудеться доповідь п. Александра Лагутенка на тему «Вступ до українського мистецтва», ілюстрована 30 світлинами.

Вхід до залі за добровільними датками.

Щиро запрошуємо все українське громадянство.

Українська Студентська ГРОМАДА в Парижі

Читайте найновіший роман !!!

W. WINNITCHENKO

NOUVEAU COMMANDEMENT

ПЕРЕКЛАД: Susanne DAVONT

ЦІНА 400 фр.